

شناسه	رویه اجرایی	تاریخ تهیه گزارش	۱۴۰۴/۰۱/۱۷
عنوان موضوع	هنرستان های جامع جوار کارگاهی در شهرکهای صنعتی جهت تامین نیروی انسانی متخصص مورد نیاز شهرکها و نواحی صنعتی و استفاده از ظرفیت های غیر فعال آموزشی سایر دستگاه های دولتی و انطباق برنامه های آموزش های مهارتی با برنامه هفتم توسعه مورد تاکید وزارت کشور		
مرجع طرح موضوع	استانداری خراسان رضوی		
شرح موضوع	مدیر کل محترم دفتر امور هماهنگی و سرمایه گذاری و اشتغال استانداری خراسان رضوی در نامه شماره ۳۸/۶۳/۲۹۱۱۶ مورخ ۱۴۰۳/۱۱/۲۸ به دبیرخانه شورا اعلام نمود، حسب بررسی های کشوری موضوع تأمین نیروی ماهر تبدیل به یکی از مهمترین دغدغه های واحدهای تولیدی شده است. در این راستا و بر اساس اعلام استانداری، به منظور تأمین نیروی کار ماهر وزارت آموزش و پرورش طی نامه شماره ۱۹۶۴۸۲ مورخ ۱۴۰۰/۱۱/۰۹ با عنوان وزیر محترم کشور در اجرای ماده ۶۶ قانون برنامه پنجساله ششم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران ((دولت موظف است به منظور حضور مؤثر نظام آموزش عالی کشور در تولید، توسعه و نشر علم و فناوری و تربیت دانشجو در سطح بین المللی و برقراری توازن و ارتقای کیفیت آموزش عالی و پژوهش و فناوری، در طول برنامه جداول شماره (۱۱) و (۱۲) و (۱۳) این بند قانون را /اجرائی نمایند)) اولویت دادن به توسعه آموزش های فنی و حرفه ای کار و دانش توسط استانداریان را تقاضا نمود، که این موضوع طی نامه شماره ۱۹۹۶۴۴ مورخ ۱۴۰۰ / ۱۱ / ۲۳ توسط وزیر محترم وقت کشور به استانداریان ابلاغ گردید. همچنین در راستای توسعه آموزشهای مهارتی هیئت محترم وزیران تصویب نامه شماره ۴۵۴۴۹ / ت ۶۲۳۴۳ هـ مورخ ۱۶ / ۰۳ / ۱۴۰۳ در ارتباط با طرح آموزش برای اشتغال دانش آموختگان (آباد) را با محوریت دانشگاه علمی و کاربردی ابلاغ نموده است. با همین هدف و به منظور انطباق برنامه های آموزش های مهارتی با برنامه هفتم پیشرفت نیز معاونت هماهنگی امور اقتصادی و توسعه منطقه ای وزارت کشور نیز طی نامه شماره ۲۰۲۳۲۷ مورخ ۱۴۰۳/۱۱/۲۴ به عنوان معاون وزیر و مدیر عامل سازمان صنایع کوچک و شهرکهای صنعتی نسبت به پیگیری آموزش های جوار کارگاهی اقدام نموده است. لازم به ذکر است در همین راستا نامه شماره ۹۹۵۵ مورخ ۱۴۰۳/۰۱/۲۸ وزیر وقت تعاون کار و رفاه اجتماعی تشکیل کارگروه توسعه مهارت ذیل قانون و اساسنامه سازمان آموزش فنی و حرفه ای کشور مصوب سال ۱۴۰۲ ابلاغ نموده است. لذا ایجاد هم افزایی و هماهنگی بین دستگاه های متولی استانی و منابع دولتی و بخش خصوصی استان در راستای تحقیق تامین نیروی انسانی مورد نیاز واحدهای تولیدی و بخش خصوصی ضروری است.		

بعلاوه در این رابطه سوابق و آیین نامه هایی وجود دارد که می توان به تصویب نامه ۵۲۱۶۲ ت ۵۱۱ هـ مورخ ۱۳۷۲/۱۱/۱۲ اشاره نمود که بر اساس ماده ۱۱۰ قانون کار واحدهای صنعتی، تولیدی و خدماتی به منظور مشارکت در امر آموزش کارگر ماهر و نیمه ماهر مورد نیاز خویش مکلفند نسبت به ایجاد مراکز کارآموزی جواز کارگاه و یا بین کارگاهی، همکاری های لازم را با وزارت کار و امور اجتماعی به عمل آورند.

تصویب نامه شماره ۴۵۴۴۹ / ت ۶۲۳۴۳ هـ مورخ ۱۶ / ۰۳ / ۱۴۰۳ در ارتباط با طرح آموزش برای اشتغال دانش آموختگان تکالیفی را برای دستگاه های اجرایی معین نموده است که می توان به برخی از مواد آن اشاره نمود.

لذا دانشگاه جامع علمی - کاربردی می بایست در بستر سازی برای توسعه آموزش های مهارتی در محیط واقعی کار در قالب طرح آموزش برای اشتغال دانش آموختگان (آباد) به میزان حداقل ۵۰ هزار نفر در سال اقدام نماید.

همچنین بر اساس این تصویب نامه وزارت تعاون کار و رفاه اجتماعی موظف است در چهارچوب قوانین و مقررات نسبت به ارائه سیاست های فعال بازار کار از جمله مشوق های بیمه ای، معافیت های بیمه ای و ... با تایید دانشگاه اقدام کند.

علاوه بر آن وزارت خانه های صنعت، معدن و تجارت، نفت، نیرو، ارتباطات، میراث فرهنگی، جهاد کشاورزی، محیط زیست و سایر دستگاه ها نیز مکلفند با مشارکت صنایع و مشاغل و شهرکهای صنعتی، نواحی و شهرکهای کشاورزی نیاز سنجی منطقه ای انجام داده و نیروهای متخصص را از طریق طرح آباد آموزش دهند.

همچنین وزارت امور اقتصاد و دارایی و سازمان برنامه و بودجه کشور موظفند ترتیبی اتخاذ نمایند تا هر ساله از محل منابع در اختیار از جمله منابع مرتبط با حمایت از اشتغال و تولید در چهارچوب قوانین بودجه سنواتی نسبت به ارائه مشوق تسهیلاتی به مجریان طرح آباد معرفی شده از طرف دانشگاه اقدام نمایند.

لذا با توجه به جمیع جهات و ضرورت هماهنگی بین دستگاهی و بخش خصوصی برا تعیین نیاز سنجی منطبق با بنگاه های اقتصادی و جلوگیری از موازی کاری و اتلاف منابع نسبت به تربیت نیروی مورد نیاز و هماهنگی بین بخش دولتی و خصوصی موضوع در پنجاه و هفتمین نشست دبیرخانه شورای گفت و گو مورد بررسی قرار گرفت.

نکته کلیدی موفقیت طرح هماهنگی و هم افزایی مناسب بین دستگاه های اجرایی و بخش خصوصی با دانشگاه است که می تواند نظام آموزشی و تربیت نیروی دانشگاهی را بر اساس نیاز خود درخواست دهد و این موضوع علاوه بر اشتغال پایدار منجر به منابع سرمایه ای پایدار برای تولید و اشتغال می گردد.

۱- مطابق بررسی های صورت گرفته اداره کل تعاون کار و رفاه اجتماعی مکلف است با همکاری سایر دستگاه های اجرایی از جمله ادارات کل صمت، جهاد کشاورزی، بخش خصوصی، سند توسعه اشتغال استان را به روزرسانی نموده، به نحوی که بر مبنای سند توسعه اشتغال نیازهای آموزشی و مهارتی استان طی برنامه هفتم به مراکز آموزشی و مهارتی استان ابلاغ گردیده، تا بر مبنای سند، پذیرش دانشجو در مراکز دانشگاهی و مهارتی در مراکز فنی و حرفه ای صورت پذیرد. (نیاز بازار کار به نیروی انسانی در برنامه هفتم) با توجه

ایرادات و مشکلات
مطروحه

به گزارش مفصل اداره کل آموزش و پرورش استان از نیازهای آموزشی استان برای جذب دانش آموزان در هنرستانها و مراکز جوارکارگاهی و اینکه عدم وجود مراکز مورد نیاز مانع جذب دانش آموزان در سال تحصیلی مربوطه می گردد.

۲- تعدادی از مراکز فنی و حرفه ای که هم اکنون در برخی شهرک های صنعتی از جمله کاویان، کلات و زبرخان ایجاد گردیده ولیکن به هر دلیلی سازه های ساختمانی تکمیل نشده و یا بعضاً مراکز آماده بهره برداری بوده و اما غیر فعال می باشد، لذا ضرورت دارد در قالب تفاهم نامه فی مابین ادارات کل فنی حرفه ای و اداره کل آموزش و پرورش استان و شرکت شهرکهای صنعتی برای استفاده از ظرفیت های موجود تحت عنوان هنرستان جوارکارگاهی در اختیار اداره کل آموزش و پرورش قرار گیرد و اداره کل آموزش و پرورش مکلف گردد در مدت قابل قبولی نسبت به تکمیل و تجهیز در راه اندازی مراکز فوق و جذب نیروی انسانی اقدام نماید که تاکنون محقق نشده است.

۳- ضرورت دارد واگذاری زمین توسط شرکت شهرکهای صنعتی برای ایجاد هنرستانهای جوارکارگاهی موضوع نامه شماره ۹۶۴۸۲ مورخ ۱۴۰۰/۱۱/۹ وزارت کشور و دستور العمل های مربوط به شرکت شهرکها، با توجه به اینکه در بند (ت) ماده ۴۸ قانون برنامه هفتم، این سند در طول اجرای برنامه، مبنای کلیه تصمیم گیریها، مصوبات، آیین نامه ها و بخشنامه های دولتی بوده و وضع هر نوع مقررات مغایر با آن ممنوع است و از طرفی حسب اعلام اداره کل آموزش و پرورش منابع لازم از طریق خیرین برای ایجاد هنرستانهای جوارکارگاهی آماده گردیده ولیکن زمین مورد نیاز از سوی شرکت شهرکها واگذار نگردیده است اصلاح تصمیمات داخلی شرکت شهرکها و مغایرت با برنامه هفتم پیشنهاد اصلاح داده شود.

۴- ساماندهی مراکز آموزشی و مهارتی و هم افزایی بیشتر بین متولیان آموزش های مهارت های فنی و حرفه ای و ایجاد شفافیت در ارتباط با وظائف و ماموریت ها و نیازسنجی آموزشی و استفاده از ظرفیت دستگاهی در استان ضروری است.

۵- گزارش پایش ملی فضای کسب و کار (منتشر شده از بهار ۱۳۹۶ تا پاییز ۱۴۰۳) امتیاز دسترسی به نیروی کار ماهر از آن سال ۱۴۰۰، افزایش یافته و روند دشواری تامین نیروی کار ماهر تشدید شده است.

۶- بر اساس آخرین گزارش پایش در پاییز ۱۴۰۳، این امتیاز به بیش از ۶ رسیده است که نشان دهنده وضعیت نامطلوب در این حوزه است.

۷- لازم است نظام نامه ای در استان تدوین شود و کارگروه توسعه مهارت به عنوان متولی اصلی این حوزه تعیین گردد و مشکلات مربوط به قوانین تامین اجتماعی، بیمه حوادث و سایر موانع قانونی حل و فصل شوند.

۸- کاهش نیروی متخصص حوزه های تعمیرات ماشین آلات، علوم جدید صنعت، معدن و کشاورزی نظیر گلخانه ها، سیستم های نوین آبیاری، هواشناسی و ... در استان وجود دارد.

۹- ضرورت دارد متولیان امر ظرفیت های خالی و بدون استفاده خود را هرچه سریعتر به اداره کل آموزش و پرورش استان جهت ساماندهی، برنامه ریزی بر اساس مفاد تصویب نامه ۴۵۴۴۹ ، ت ۶۲۳۴۳ هـ مورخ ۱۶ ، ۰۳ ، ۱۴۰۳ در اختیار قرار دهند ۱۰- ضرورت دارد وزارت تعاون کار و رفاه اجتماعی در چهارچوب قوانین و مقررات نسبت به ارایه سیاست های فعال بازار کار از جمله مشوق های بیمه ای، معافیت های بیمه ای و ... با تایید دانشگاه اقدام کند. ۱۱- مطابق تصویب نامه وزارت امور اقتصاد و دارایی و سازمان برنامه و بودجه کشور موظفند ترتیبی اتخاذ نمایند تا هر ساله از محل منابع در اختیار از جمله منابع مرتبط با حمایت از اشتغال و تولید در چهارچوب قوانین بودجه سنواتی نسبت به ارائه مشوق تسهیلاتی به مجریان طرح آباد معرفی شده از طرف دانشگاه اقدام نمایند، لذا تعیین بودجه استان و سهم خواهی در این خصوص با توجه به اینکه ۹۰٪ اشتغال استان در اختیار بخش خصوصی است، الزامیست. ۱۲- لازم است مطابق تصویب نامه وزارت تعاون کار و رفاه اجتماعی در چهارچوب قوانین و مقررات نسبت به ارایه سیاست های فعال بازار کار از جمله مشوق های بیمه ای، معافیت های بیمه ای مشخص گردد.	
نظرات اعضا حاضر در جلسه پنجاه و هفتم کارگروه حمایت از کسب و کار: در پنجاه و هفتمین جلسه دبیرخانه شورای گفت و گوی دولت و بخش خصوصی استان، موضوع احداث هنرستان های جوار کارگاهی با محوریت مشکلات تامین زمین در شهرک صنعتی توس، چالش های شهرستان های دیگر مانند خواف و بررسی ظرفیت های موجود و مورد نیاز، مطرح شد. علی اکبر لبافی، رئیس دبیرخانه شورای گفت و گوی دولت و بخش خصوصی استان، اظهار کرد: بر اساس نامه معاون هماهنگی امور اقتصادی و توسعه منطقه ای وزارت کشور (مورخ ۲۴ بهمن ۱۴۰۳) با موضوع عدم تطابق نظام آموزشی نیروی انسانی با برنامه های توسعه اقتصادی استان ها و مصوبات ابلاغی، بحث ایجاد هنرستان های جوار کارگاهی با مشارکت وزارت آموزش و پرورش و صنایع در دستور کار دبیرخانه قرار گرفته است. وی افزود: اجرای این طرح نیازمند هماهنگی چندین دستگاه اجرایی است و باید وظایف و مأموریت های هر یک از آنها مشخص شود. هادی توانا، مدیرکل هماهنگی امور سرمایه گذاری و اشتغال استانداری خراسان رضوی، نیز با اشاره به سیاست های اخیر در حوزه مهارت آموزی گفت: در یک سال گذشته، سه آیین نامه و دستورالعمل در این حوزه ابلاغ شده است. نخست، قانون اساسنامه سازمان آموزش فنی و حرفه ای کشور (ابلاغی ۹ بهمن ۱۴۰۲) که بر عهده داشتن آموزش های کوتاه مدت و مهارت آموزی در محیط واقعی کار را به این سازمان محول کرده است. دوم، قانون تقویت و توسعه مهارت آموزی دانش آموزان (ابلاغی ۹ خرداد ۱۴۰۳) که وزارت آموزش و پرورش را مکلف به ارائه آموزش های مهارتی کوتاه مدت رسمی	جمع بندی جلسه کارگروه تخصصی (کارشناسی) به تاریخ ۱۴۰۳/۱۲/۱۳

و ایجاد هنرستان‌های جوار کارگاهی کرده است. سوم، طرح اوقاف (ابلاغی ۱۶ خرداد ۱۴۰۳) که واگذاری آموزش‌های مهارتی در محیط واقعی کار را به دانشگاه جامع علمی کاربردی مقرر کرده است.

توانا تاکید کرد: این طرح‌ها باید با هماهنگی دستگاه‌های اجرایی اجرا شوند و در کارگروه توسعه استان نهایی شود تا از تداخل وظایف جلوگیری شود و نظر بخش خصوصی نیز در این زمینه ضروری است.

او همچنین افزود: باید به گونه ای اقدام شود که اگر بخش خصوصی در راستای مسئولیت اجتماعی خود قصد ورود به حوزه مهارت‌آموزی را داشت، مشخص باشد که با کدام نهاد باید مذاکره کند.

نگاهی به وضعیت تامین نیروی کار ماهر در خراسان رضوی

در ادامه نشست، مهدی وطن‌پرست، رئیس گروه تولید استاندارد خراسان رضوی، با اشاره به گزارش پایش ملی فضای کسب‌وکار (منتشرشده از بهار ۱۳۹۶ تا پاییز ۱۴۰۳) گفت: امتیاز دسترسی به نیروی کار ماهر تا سال ۱۳۹۹ حدود ۳۶ بوده اما از آن سال به بعد، این شاخص افزایش یافته و روند دشواری تامین نیروی کار ماهر تشدید شده است. بر اساس آخرین گزارش پایش در پاییز ۱۴۰۳، این امتیاز به بیش از ۶ رسیده است که نشان‌دهنده وضعیت نامطلوب در این حوزه است.

وطن‌پرست تصریح کرد: در بیشتر فصول بررسی‌شده، وضعیت خراسان رضوی نسبت به میانگین کشوری وخیم‌تر بوده است. علاوه بر این، دو نهاد جدید (وزارت آموزش و پرورش و دانشگاه جامع علمی کاربردی) نیز برای ورود به حوزه مهارت‌آموزی مکلف شده‌اند، اما در این مسیر با عدم همکاری سایر دستگاه‌های متولی مواجه شده‌اند. این امر باعث شده تا چشم‌انداز اشتغال ۵۰ هزار فارغ‌التحصیل دانشگاهی تحقق نیابد.

وی تاکید کرد: برای دستیابی به اهداف مهارت‌آموزی، باید نظام‌نامه‌ای در استان تدوین شود و کارگروه توسعه مهارت به عنوان متولی اصلی این حوزه تعیین گردد. همچنین، ضروری است که مشکلات مربوط به قوانین تامین اجتماعی، بیمه حوادث و سایر موانع قانونی حل‌وفصل شوند.

نیاز ضروری استان به هنرستان‌های جوار کارگاهی

حسن عدالت‌جو، معاون آموزش متوسطه اداره کل آموزش و پرورش خراسان رضوی، با اشاره به اینکه ۱۰ درصد از جمعیت دانش‌آموزی کشور در این استان حضور دارند، اظهار کرد: خراسان رضوی از نظر تعداد دانش‌آموزان هنرستانی، رتبه برتر کشور را داراست. طبق برنامه ششم توسعه، سهم آموزش‌های مهارتی باید تا سال ۱۴۰۰ به ۵۰ درصد از کل کشور می‌رسید؛ اما این هدف محقق نشده است.

وی با اشاره به آیین‌نامه تقویت و توسعه مهارت‌آموزی دانش‌آموزان، تصریح کرد: این آیین‌نامه که در سال ۱۴۰۳ تصویب شده، شامل ۱۱ ماده و ۱۳ تبصره است. طبق ماده ۱ این آیین‌نامه، وزارت آموزش و پرورش موظف است با همکاری دستگاه‌های اجرایی، سهم آموزش‌های فنی، حرفه‌ای و مهارتی را در دوره دوم متوسطه به حداقل ۵۰ درصد کل

دانش‌آموزان این مقطع برسانند. بر این اساس، سهم آموزش‌های مهارتی در سال جاری باید به ۴۸ درصد افزایش یابد، اما در حال حاضر ۰.۵۵ درصد از این هدف عقب هستیم.

عدالت‌جو تاکید کرد: در سال ۱۴۰۷ (آخرین سال برنامه هفتم توسعه)، کشور باید به ۵۰ درصد مهارت‌آموزی دانش‌آموزان برسد، در حالی که سهم هدف‌گذاری شده برای خراسان رضوی ۵۵ درصد است.

وی افزود: در حال حاضر، برخی از دانش‌آموزان مشهد به دلیل کمبود هنرستان قادر به ثبت‌نام نیستند و این امر موجب شده است که بسیاری از آن‌ها به سمت رشته علوم انسانی سوق پیدا کنند.

آمادگی اداره کل فنی و حرفه‌ای برای واگذاری هنرستان‌های ناتمام جوار کارگاهی

در بخش دیگری از این نشست، حمیدرضا موسوی، مدیرکل اداره کل فنی و حرفه‌ای خراسان رضوی، با اشاره به مشکلات ناشی از دستورالعمل‌های متناقض در حوزه مهارت‌آموزی، اظهار کرد: صنایع با کمبود نیروی کار مواجه هستند و یکی از عوامل مهم در این زمینه، ضعف در مهارت‌آموزی است. به نظر می‌رسد آموزش‌ها باید در سه سطح کوتاه‌مدت، میان‌مدت و بلندمدت تقسیم‌بندی شوند تا برنامه‌ریزی بهتری در این حوزه انجام شود.

وی با بیان اینکه احداث کارگاه فنی و حرفه‌ای در سه شهرک صنعتی کلات، فریمان-کایان و خیام-زبرخان به دلیل کمبود اعتبارات تنها ۵۰ درصد پیشرفت فیزیکی داشته است، اعلام کرد: این مراکز آماده واگذاری قانونی هستند. در این زمینه، برگزاری نشست با شرکت شهرک‌های صنعتی ضروری است. همچنین، ساختمانی در شهرک شهید رجایی موجود است که اداره کل فنی و حرفه‌ای آمادگی دارد آن را در چارچوب طرح‌های هم‌نوا و کاردانش به آموزش و پرورش تخصیص دهد.

موسوی با اشاره به فعالیت‌های سازمان در سال جاری گفت: تاکنون ۳,۱۲۹ نفر در بخش دولتی آموزش دیده‌اند و قرارداد آموزش برای ۲,۷۴۳ نفر در حوزه کاردانش منعقد شده است. همچنین، حدود ۵,۰۰۰ نفر در آموزش‌های آزاد مهارت‌های لازم را فراگرفته‌اند.

وی افزود: ۱۹ گروه هدف برای آموزش مهارتی در نظر گرفته شده‌اند که یکی از آن‌ها دانش‌آموزان هستند. تامین بودجه آموزش‌های مهارتی باید به صورت جدی مورد توجه قرار گیرد، به گونه‌ای که سهم هر دستگاه متولی برای ورود به این حوزه مشخص باشد.

وی بیان کرد: همگی باید به آموزش و پرورش کمک کنیم و از موازی کاری بپرهیزیم ضمن اینکه آموزش و پرورش نیز با برنامه ریزی بلندمدت آموزش‌های مهارتی را به دانش‌آموزان بیاموزد.

عقب‌ماندگی در تحقق اهداف آموزش‌های مهارتی

در ادامه نشست، ترابی‌زاده، معاون علمی دانشگاه علمی کاربردی خراسان رضوی گفت: در برنامه ششم توسعه، دو دانشگاه علمی کاربردی و فنی و حرفه‌ای به عنوان متولیان اصلی مهارت‌آموزی تعیین شدند، اما از ۳۰ درصد هدف‌گذاری شده،

حتی به ۱۰ درصد هم نرسیده‌اند. در برنامه هفتم توسعه نیز مقرر شده که ۴۰ درصد از آموزش‌های عالی به مهارت‌آموزی اختصاص یابد، اما در حال حاضر این رقم کمتر از ۱۲ درصد است. به نظر می‌رسد یکی از دلایل این عقب‌ماندگی، عدم رعایت مرزبندی‌های تعیین‌شده در قوانین و تداخل وظایف دستگاه‌های متولی است.

وی همچنین به مصوبه هیات وزیران در خرداد ۱۴۰۳ تحت عنوان طرح کاد اشاره کرد و گفت: این طرح وزارت کار را مکلف کرده است تا مسائل مربوط به تامین اجتماعی و سازمان امور مالیاتی را حل و فصل کند. علاوه بر این، مشوق‌های مالیاتی و تعیین ردیف بودجه توسط سازمان برنامه و بودجه از دیگر مفاد این طرح هستند. در نتیجه، به نظر می‌رسد که برای اجرای موفق این طرح، تمامی مسائل مالیاتی و بیمه‌ای باید تعیین تکلیف شود، چراکه اجرای آن مستلزم تدوین چندین دستورالعمل توسط وزارتخانه‌های مختلف است تا بتوان با مشارکت بخش خصوصی و صنایع، مهارت‌آموزی را به صورت عملیاتی اجرا کرد.

لزام تعریف نظام آموزش دوگانه مهارتی و شغلی

پیام رشیدی، مدیر مرکز آموزش اتاق بازرگانی خراسان رضوی نیز ابراز کرد: پیشنهاد می‌شود که نظام آموزش دوگانه مهارتی و شغلی به طور مشخص تعریف شود و از تعدد متولیان در این حوزه جلوگیری گردد.

وی تاکید کرد: شورای عالی استان باید مسئولیت هماهنگی این سیستم را بر عهده داشته باشد و وظایف دستگاه‌های مختلف را به طور مشخص ابلاغ کند.

رشیدی افزود: زمانی که بخش دولتی هنوز نتوانسته در این حوزه به تعامل سازنده‌ای برسد، بدون شک اجرای این طرح در بخش خصوصی نیز با چالش‌های جدی مواجه خواهد شد.

وی در ادامه اظهار کرد: نکته مهم آن است که مسئولیت اجتماعی در این حوزه نباید به عنوان یک اصل مطرح شود، بلکه باید به عنوان یک مبحث اقتصادی مورد توجه قرار گیرد. در صورتی که بخش خصوصی منافع اقتصادی خود را در این طرح ببیند، قطعاً مشارکت خواهد کرد. به همین دلیل، ضروری است که این بخش به عنوان یکی از ارکان اصلی سیستم آموزش مهارتی در نظر گرفته شود.

در بخش دیگری از نشست، مجید علیخواه، معاون صنایع کوچک شرکت شهرک‌های صنعتی خراسان رضوی، تصریح کرد: در حال حاضر، به نظر می‌رسد آموزش و پرورش به لحاظ اعتباری قادر به تکمیل هنرستان‌ها نیست. شاهد این مدعا آن است که هنرستان‌های جوارکارگاهی در شهرک‌های صنعتی چناران، طوس، کاویان، کلات و... نیمه‌کاره مانده و به بهره‌برداری نرسیده‌اند. بخش خصوصی نیز تنها در صورتی که ساخت هنرستان‌های جوار کارگاهی توجیه هزینه-فایده داشته باشد، در این حوزه سرمایه‌گذاری خواهد کرد. اگر مقرر باشد که شرکت شهرک‌های صنعتی زمینی را به این حوزه تخصیص دهد، نیازمند ابلاغیه از مرکز هستیم تا زمین به صورت رایگان و با مترائ مشخص برای ساخت هنرستان در نظر گرفته شود.

چالش‌های پیاده‌سازی طرح مهارت‌آموزی در کشور

سهیل پروازی، دبیر کمیسیون مسئولیت‌های اجتماعی و ارتقای اخلاق کسب‌وکار اتاق بازرگانی خراسان رضوی نیز در ادامه این جلسه تصریح کرد: بررسی چالش‌ها و مشکلات پیاده‌سازی طرح مهارت‌آموزی در کشور نشان‌دهنده ی عدم هماهنگی بین صنعت و آموزش، کمبود زیرساخت‌ها، تجهیزات فناوری و آموزشی، و کمبود مشارکت صنایع به دلیل محدودیت‌های مالی است. بنابراین، ایجاد مشوق‌های کافی برای ورود صاحبان صنایع به این حوزه ضروری است. همچنین، می‌توان الگوهای موفق کشورهای پیشرو در حوزه مهارت‌آموزی را بومی‌سازی کرد.

اهمیت توسعه هنرستان‌های کشاورزی

حمیدرضا نوری، نماینده اداره کل جهاد کشاورزی خراسان رضوی، تصریح کرد: در حال حاضر ۱۲ هنرستان کشاورزی در استان فعال است. این هنرستان‌ها باید مورد توجه ویژه قرار گیرند، چرا که با کاهش نیروی متخصص در ماشین‌آلات کشاورزی، علوم جدید کشاورزی نظیر گلخانه‌ها، سیستم‌های نوین آبیاری، هواشناسی کشاورزی، مرغداری، دام‌پروری، لبنیات و صنایع تبدیلی و تکمیلی مواجه هستیم.

وی یادآور شد: با وجود اینکه هنرستان‌های کشاورزی از نظر دارا بودن اراضی، چاه‌ها و ماشین‌آلات وضعیت مناسبی دارند، اما متأسفانه سطح آموزش در این مراکز به‌شدت کاهش یافته است. پیشنهاد می‌شود از اساتید آشنا با علم روز دنیا در این هنرستان‌ها استفاده شود تا ضمن ارائه آموزش‌های به‌روز، نیروی متخصص تربیت شود و امکان گذر از کشاورزی سنتی به کشاورزی مدرن فراهم گردد.

چالش‌های صنایع در حوزه آموزش نیروی کار

سپس، محمد خوشحال، مدیرعامل شهرک صنعتی ماشین‌سازی و فناوری‌های برتر، بیان کرد: واحدهای صنعتی با چالش‌هایی نظیر ناترازی برق و گاز، تعدیل نیروی کار، مشکلات مربوط به تامین اجتماعی و مالیات مواجه هستند و دستگاه‌های اجرایی در این زمینه همکاری مطلوبی ندارند. بنابراین، نمی‌توان صاحبان صنایع را موظف به ساخت هنرستان کرد. از سوی دیگر، نیروی کار جوان فعالیت در تاکسی‌های اینترنتی را به کار در واحدهای صنعتی ترجیح می‌دهد، که این موضوع نیز نیازمند بررسی و مطالعات دقیق است.

ضرورت مهارت‌آموزی در حوزه کشاورزی

محمد صبور، دبیر کمیسیون کشاورزی، امور دام و طیور و صنایع وابسته اتاق بازرگانی خراسان رضوی نیز با بیان اینکه آموزش در بخش کشاورزی بسیار ضعیف شده و بسیاری از مراکز آموزشی وزارت جهاد کشاورزی تعطیل شده‌اند، تصریح کرد: سطح کیفیت آموزش و پرورش در این حوزه نیز کاهش یافته است. بنابراین، به‌جای توسعه مراکز دانشگاهی و افزایش حمایت‌های دولتی، بهتر است تمرکز بر ایجاد هنرستان‌های کشاورزی جهت تربیت نیروی ماهر و خلاق قرار گیرد. در همین راستا، کارگاه‌های مناسب برای کارآموزی شناسایی شده‌اند تا با همکاری آموزش فنی و حرفه‌ای، نیروی انسانی ماهر در این حوزه پرورش یابد.

سامانه جامع بازار کار و چالش‌های آن

در بخش دیگری از این جلسه، قاسمی، نماینده اداره کل کار، تعاون و رفاه اجتماعی خراسان رضوی گفت: وزارت تعاون کار و رفاه اجتماعی این موضوع را در قالب سامانه جامع بازار کار در دستور کار قرار داده؛ اما این سامانه هنوز در سطح استان اجرایی نشده است. در حال حاضر، سامانه جستجوی شغل در استان راه اندازی شده که بر اساس آن نیازمندی‌ها و فرصت‌های شغلی خالی در حوزه صنعت شناسایی شده و نیروی کار متناسب با آن آموزش داده می‌شود. با این حال، استقبال صاحبان صنایع از این سامانه ضعیف بوده و بخش خدمات نیز توجه چندانی به آن نداشته است. در صورت عدم استقبال از این سامانه، تحقق اهداف پیش‌بینی‌شده در این حوزه دشوار خواهد بود.

لزوم توجه به مهارت‌آموزی به منظور جلوگیری از مهاجرت نیروی کار

در بخش دیگری از نشست، جواد نیشابوری، رئیس کمیسیون کار و تامین اجتماعی اتاق خراسان رضوی، به اهمیت توجه به مهارت‌آموزی برای جلوگیری از مهاجرت نیروی کار اشاره کرد و گفت: با توجه به روند مهاجرت نسل جوان، نیاز است که موضوع مهارت‌آموزی در کانون توجه قرار گیرد. جوانان به‌طور هوشمندانه‌ای بازار کار و اهداف آینده خود را بررسی می‌کنند، بنابراین آموزش و پرورش باید نقش پررنگ‌تری در این زمینه ایفا کند.

وی افزود: چند سال پیش، مشکل اصلی صاحبان صنایع کمبود نیروی کار ماهر بود، اما اکنون دغدغه اصلی صنایع جذب نیروی کار ساده است. از این رو، بخش خصوصی آماده همکاری با هر طرحی است که به جذب نیروی کار کمک کند، مشروط به اینکه منافع صنعت در این حوزه پیش‌بینی شود.

غلامرضا فیضی، کارشناس مسئول فنی و حرفه‌ای اداره کل آموزش و پرورش خراسان رضوی نیز، بر لزوم حضور مدرسین صنایع در هنرستان‌های جوار صنعت تاکید کرد و گفت: برای دروس تخصصی، مدرسین باید از همان شرکت‌های صنعتی مرتبط باشند تا تفاوت قابل توجهی بین آموزش‌های دبیرستان و هنرستان مشهود باشد. وی همچنین توضیح داد که ۲۳ رشته جوار صنعت در استان ایجاد شده است که هنرجویان در این هنرستان‌ها آموزش‌های نظری را فرا می‌گیرند و برای دروس عملی به محیط‌های واقعی کار مراجعه می‌کنند. این روش علاوه بر افزایش مهارت‌های نیروی جوان، انگیزه آن‌ها را نیز افزایش می‌دهد.

فیضی همچنین اعلام کرد که با کمک اداره کل ورزش استان در سال تحصیلی آینده، دو هنرستان دخترانه و پسرانه در استان افتتاح خواهد شد.

لزوم ساخت هنرستان در جوار صنایع معدنی استان

حمیدرضا کریمی، نماینده اداره کل صمت خراسان رضوی، بر ضرورت ساخت مراکز جوار کارگاهی در کنار صنایع معدنی استان تاکید کرد و گفت: با توجه به اهمیت معدن، صنایع معدنی و فلزات سنگین در استان و همچنین جذب حقوق دولتی از معادن، باید مراکز آموزشی در نزدیکی این صنایع ایجاد شود. در حال حاضر، صاحبان صنایع معدنی در شهرستان‌هایی چون خواف، بردسکن و تربت حیدریه تمایل به ایجاد هنرستان دارند. وی همچنین از افتتاح هنرستان فنی و حرفه‌ای در خواف و آموزش‌های صورت‌گرفته در بردسکن توسط واحدهای صنعتی و صنایع غذایی خبر داد.

وی خاطرنشان کرد: برای جذب سرمایه‌گذاران در این حوزه و اتمام پروژه‌های ناتمام، باید مشوق‌های مالیاتی تعریف شود و یا از تبلیغ‌های رسانه‌ای استفاده شود. همچنین، معافیت‌های نظام وظیفه برای هنرجویان باید در نظر گرفته شود.

لبافی، رئیس دبیرخانه شورای گفت‌وگوی خراسان رضوی در جمع‌بندی نشست، بر لزوم هم‌افزایی برای ایجاد هنرستان‌ها در استان تاکید کرد و افزود: باید از ظرفیت‌های موجود به‌ویژه در راستای اسناد بالادستی و برنامه هفتم پیشرفت استفاده کنیم. علاوه بر این، آموزش‌ها باید بر اساس نیاز بازار کار تنظیم شود. وی اعلام کرد که اداره کل کار، تعاون و رفاه اجتماعی باید براساس سند توسعه اشتغال استان، به آموزش و پرورش و دانشگاه‌ها اعلام کند که در ۵ تا ۱۰ سال آینده به چه مهارت‌هایی نیاز داریم.

لبافی همچنین اشاره کرد: قوانین متناقض در این حوزه باید شناسایی و حذف شوند و باید لیستی از هنرستان‌های نیمه‌تمام تهیه گردد تا در قالب سازوکار قانونی برای واگذاری آن‌ها اقدام شود.

وی افزود: تمام تلاش خود را برای تامین زمین برای ساخت هنرستان‌ها باید به کار بگیریم و این پیشنهاد را برای همه شهرک‌های استان ارائه کنیم. همچنین، نظام مهندسی کشاورزی باید ظرفیت‌های خود را به دبیرخانه منعکس کند و سایر ظرفیت‌ها نیز باید احیا و واگذار شوند.

لبافی در پایان تاکید کرد: باید نظام‌نامه آموزشی استانی تدوین شود تا وظایف و مسئولیت‌های هر دستگاه مشخص گردد و از آن به عنوان نقشه راه توسعه استان استفاده شود. ایجاد سیستم‌های تشویقی و ترغیبی برای ساخت هنرستان‌ها ضروری است و مسائل و چالش‌های حوزه کار، تامین اجتماعی و مالیاتی باید شناسایی و پیگیری شود.

دستگاه‌های استانی دارای نماینده در جلسه پنجاه و هفتم دبیرخانه شورا:

مدیر کل دفتر هماهنگی امور سرمایه‌گذاری و اشتغال استانداری خراسان رضوی، مدیرکل اداره کل آموزش فنی و حرفه‌ای خراسان رضوی، اداره کل صنعت، معدن و تجارت خراسان رضوی، اداره کل امور اقتصادی و دارایی خراسان رضوی، سازمان جهاد کشاورزی خراسان رضوی، اداره کل آموزش و پرورش خراسان رضوی، اداره کل تعاون، کار و رفاه اجتماعی خراسان رضوی، شرکت شهرک‌های صنعتی خراسان رضوی، کمیسیون صنعت اتاق بازرگانی، دانشگاه جامع علمی کاربردی استان خراسان رضوی، شهرک صنعتی توس، کمیسیون کشاورزی، امور دام و طیور و صنایع وابسته اتاق بازرگانی، کمیسیون مسئولیت اجتماعی و ارتقاء اخلاق کسب و کار اتاق بازرگانی، کمیسیون کار و تامین اجتماعی اتاق بازرگانی، مدیر مرکز آموزش اتاق، انجمن مدیران صنایع خراسان رضوی، انجمن‌های صنفی کارفرمایی صنایع خراسان رضوی، کارگروه شهرک‌های خدماتی شهرک‌های صنعتی خراسان رضوی.

غائبین در جلسه:

سازمان مدیریت و برنامه ریزی استان خراسان رضوی، دانشگاه فردوسی مشهد، خانه صنعت، معدن و تجارت استان خراسان رضوی، کمیسیون بهبود محیط کسب و کار اتاق بازرگانی.

جمع بندی مورد توافق اعضا جلسه پنجاه و هفتم دبیرخانه شورا:

۱. اداره کل تعاون کار و رفاه اجتماعی مکلف است با همکاری سایر دستگاههای اجرایی از جمله ادارات کل صمت، جهاد کشاورزی، بخش خصوصی، سند توسعه اشتغال استان را به روزرسانی نموده، به نحوی که بر مبنای سند توسعه اشتغال نیازهای آموزشی و مهارتی استان طی برنامه هفتم به مراکز آموزشی و مهارتی استان ابلاغ گردیده، تا بر مبنای سند، پذیرش دانشجو در مراکز دانشگاهی و مهارتی در مراکز فنی و حرفه ای صورت پذیرد. (نیاز بازار کار به نیروی انسانی در برنامه هفتم)

۲. با توجه به گزارش مفصل اداره کل آموزش و پرورش استان از نیازهای آموزشی استان برای جذب دانش آموزان در هنرستانها و مراکز جوارکارگاهی و اینکه عدم وجود مراکز مورد نیاز مانع جذب دانش آموزان در سال تحصیلی مربوطه می گردد، مقرر گردید:

الف: آن تعداد از مراکز فنی و حرفه ای که هم اکنون در برخی شهرک های صنعتی از جمله کاپیان، کلات و زبرخان ایجاد گردیده ولیکن به هر دلیلی سازه های ساختمانی تکمیل نشده و یا بعضاً مراکز آماده بهره برداری بوده و اما غیر فعال می باشد، در قالب تفاهم نامه فی مابین دو اداره کل فنی حرفه ای و اداره کل آموزش و پرورش استان و شرکت شهرکهای صنعتی برای استفاده از ظرفیت های موجود تحت عنوان هنرستان جوارکارگاهی در اختیار اداره کل آموزش و پرورش قرار گیرد و اداره کل آموزش و پرورش مکلف است در مدت قابل قبولی نسبت به تکمیل و تجهیز در راه اندازی مراکز فوق و جذب نیروی انسانی اقدام نماید.

ب: در ارتباط با واگذاری زمین توسط شرکت شهرکهای صنعتی برای ایجاد هنرستانهای جوارکارگاهی موضوع نامه شماره ۹۶۴۸۲ مورخ ۱۴۰۱/۱۱/۹ وزارت محترم کشور و دستور العمل های مربوط به شرکت شهرکها، با توجه به اینکه در بند (ت) ماده ۴۸ قانون برنامه هفتم، این سند در طول اجرای برنامه، مبنای کلیه تصمیم گیری ها، مصوبات، آیین نامه ها و بخشنامه های دولتی بوده و وضع هر نوع مقررات مغایر با آن ممنوع است و از طرفی حسب اعلام اداره کل آموزش و پرورش منابع لازم از طریق خیرین برای ایجاد هنرستانهای جوارکارگاهی آماده گردیده ولیکن زمین مورد نیاز از سوی شرکت شهرکها واگذار نگردیده است لذا مقرر شد، ضمن طرح در جلسه شورای گفت و گو موضوع اصلاح تصمیمات داخلی شرکت شهرکها و مغایرت با برنامه هفتم پیشنهاد اصلاح داده شود.

۳. با هدف ساماندهی مراکز آموزشی و مهارتی و هم افزایی بیشتر بین متولیان آموزش های مهارت های فنی و حرفه ای و ایجاد شفافیت در ارتباط با وظائف و مأموریت ها و نیازسنجی آموزشی و استفاده از ظرفیت دستگاههای متولی مقرر شد:

الف: نظامنامه آموزشی دو گانه شغلی و مهارتی توسط ستاد یا کارگروه توسعه مهارت استان شکل پیدا کرده و محور تصمیمات مهارتی باشد.

ب: هر یک از دستگاههای اجرایی قوانین و مقررات و دستور العمل های محل کسب و کار حوزه آموزش های شغلی و مهارتی که به هر دلیل مانع جذب و آموزش مهارت پذیری انسانی می شود از جمله در حوزه مالیاتی، بیمه ای، کار، تهیه و به همراه پیشنهادات اصلاحی به دبیرخانه شورای گفت و گو طی ده روز ارائه نمایند. ۴. با هدف استقبال در جذب کارآموز در مراکز مهارتی مقرر شد، ادارات کل آموزش پرورش و فنی و حرفه ای پیشنهادات و تشویقات مورد نیاز را ظرف مدت ده روز به دبیرخانه شورا ارائه نمایند. (تا تاریخ تهیه گزارش کارشناسی پیشنهادی واصل نگردید) ۵. با هدف در اختیار قرارگرفتن ظرفیت آموزش بخش کشاورزی به اداره کل آموزش پرورش، سازمان نظام مهندسی کشاورزی توافق نمود مراکز آموزش بخش کشاورزی که غیر فعال هستند و یا از ظرفیت لازم برای جذب برخوردار نیست ظرف یک هفته به اداره کل آموزش پرورش و دبیرخانه شورا جهت اقدام بعدی معرفی نمایند.	
مطابق بررسی های انجام شده و جمع بندی نهایی دبیرخانه به شورا پیشنهاد می دهد: ۱. اداره کل تعاون کار و رفاه اجتماعی مکلف است با همکاری سایر دستگاههای اجرایی از جمله ادارات کل صمت، جهاد کشاورزی، بخش خصوصی، سند توسعه اشتغال استان را به روزرسانی نموده، به نحوی که بر مبنای سند توسعه اشتغال نیازهای آموزشی و مهارتی استان طی برنامه هفتم به مراکز آموزشی و مهارتی استان ابلاغ گردیده، تا بر مبنای سند، پذیرش دانشجو در مراکز دانشگاهی و مهارتی در مراکز فنی و حرفه ای صورت پذیرد. (نیاز بازار کار به نیروی انسانی در برنامه هفتم) ۲. با توجه به گزارش مفصل اداره کل آموزش و پرورش استان از نیازهای آموزشی استان برای جذب دانش آموزان در هنرستانها و مراکز جوارکارگاهی و اینکه عدم وجود مراکز مورد نیاز مانع جذب دانش آموزان در سال تحصیلی مربوطه می گردد، مقرر گردید: الف: آن تعداد از مراکز فنی و حرفه ای که هم اکنون در برخی شهرک های صنعتی از جمله کایان، کلات و زبرخان ایجاد گردیده ولیکن به هر دلیلی سازه های ساختمانی تکمیل نشده و یا بعضاً مراکز آماده بهره برداری بوده و اما غیر فعال می باشد، در قالب تفاهم نامه فی مابین دو اداره کل فنی حرفه ای و اداره کل آموزش و پرورش استان و شرکت شهرکهای صنعتی برای استفاده از ظرفیت های موجود تحت عنوان هنرستان جوارکارگاهی در اختیار اداره کل آموزش و پرورش قرار گیرد و اداره کل آموزش و پرورش مکلف است در مدت قابل قبولی نسبت به تکمیل و تجهیز در راه اندازی مراکز فوق و جذب نیروی انسانی اقدام نماید. ب: در ارتباط با واگذاری زمین توسط شرکت شهرکهای صنعتی برای ایجاد هنرستانهای جوارکارگاهی موضوع نامه شماره ۹۶۴۸۲ مورخ ۱۴۰۰/۱۱/۹ وزارت محترم کشور و دستور العمل های مربوط به شرکت	پیشنهادهات

شهرکها، با توجه به اینکه در بند (ت) ماده ۴۸ قانون برنامه هفتم، این سند در طول اجرای برنامه، مبنای کلیه تصمیم‌گیری‌ها، مصوبات، آیین‌نامه‌ها و بخشنامه‌های دولتی بوده و وضع هر نوع مقررات مغایر با آن ممنوع است و از طرفی حسب اعلام اداره کل آموزش پرورش منابع لازم از طریق خیرین برای ایجاد هنرستانهای جوارکارگاهی آماده گردیده ولیکن زمین مورد نیاز از سوی شرکت شهرکها واگذار نگردیده است ضمن طرح در جلسه شورای گفت و گو موضوع اصلاح تصمیمات داخلی شرکت شهرکها و مغایرت با برنامه هفتم پیشنهاد اصلاح داده شود.

۳. با هدف ساماندهی مراکز آموزشی و مهارتی و هم‌افزایی بیشتر بین متولیان آموزش‌های مهارت‌های فنی و حرفه‌ای و ایجاد شفافیت در ارتباط با وظائف و مأموریت‌ها و نیازسنجی آموزشی و استفاده از ظرفیت دستگاههای متولی مقرر شد:

الف: نظامنامه آموزشی دو گانه شغلی و مهارتی توسط ستاد یا کارگروه توسعه مهارت استان شکل پیدا کرده و محور تصمیمات مهارتی باشد.

ب: هر یک از دستگاههای اجرایی قوانین و مقررات و دستور العمل‌های مخل کسب و کار حوزه آموزش‌های شغلی و مهارتی که به هر دلیل مانع جذب و آموزش مهارت‌پذیری انسانی می‌شود از جمله در حوزه مالیاتی، بیمه‌ای، کار، تهیه و به همراه پیشنهادات اصلاحی به دبیرخانه شورای گفت و گو طی ده روز ارائه نمایند.

۴. با هدف استقبال در جذب کارآموز در مراکز مهارتی ادارات کل آموزش پرورش و فنی و حرفه‌ای پیشنهادات و تشویقات مورد نیاز را ظرف مدت ده روز به دبیرخانه شورا ارائه نمایند.

۵. با هدف در اختیار قرارگرفتن ظرفیت آموزش بخش کشاورزی به اداره کل آموزش پرورش، سازمان نظام مهندسی کشاورزی توافق نمود مراکز آموزش بخش کشاورزی که غیر فعال هستند و یا از ظرفیت لازم برای جذب برخوردار نیست ظرف یک هفته به اداره کل آموزش پرورش و دبیرخانه شورا جهت اقدام بعدی معرفی نمایند.

۶- متولیان امر ظرفیت‌های خالی و بدون استفاده خود را هرچه سریعتر به اداره کل آموزش و پرورش استان جهت ساماندهی و برنامه‌ریزی بر اساس مفاد تصویب نامه ۴۵۴۴۹ / ت ۶۲۳۴۳ هـ مورخ ۱۶ / ۰۳ / ۱۴۰۳ ارسال نمایند.

فهرست مستندات و مدارک پشتوانه

۱- پنجاه و هفتمین صورتجلسه دبیرخانه شورای گفت و گوی خراسان رضوی مورخ ۱۴۰۳/۱۲/۱۳

۲- نامه شماره ۳۸/۶۳/۲۹۱۱۶ مورخ ۱۴۰۳/۱۱/۲۸ مدیر کل دفتر امور هماهنگی و سرمایه گذاری و اشتغال استانداری خراسان رضوی ۳- تصویب نامه شماره ۴۵۴۴۹ ، ت ۶۲۳۴۳ هـ مورخ ۱۶ ، ۰۳ ، ۱۴۰۳ در ارتباط با طرح آموزش برای اشتغال دانش آموختگان ۴- نامه شماره ۹۹۵۵ مورخ ۱۴۰۳/۰۱/۲۸ وزیر وقت تعاون کار و رفاه اجتماعی ۵- نامه شماره ۲۰۲۳۲۷ مورخ ۱۴۰۳/۱۱/۲۴ معاون وزیر و مدیر عامل سازمان صنایع کوچک و شهرکهای صنعتی. ۶- تصویب نامه ۵۲۱۶۲ ت ۵۱۱ هـ مورخ ۱۳۷۲/۱۱/۱۲ ۷- ماده ۱۱۰ قانون کار مصوب مجلس شورای اسلامی	